

РАНКО ПАВЛОВИЋ

УРНЕБЕС

Вијест да ће Замјеник посјетити главни град данима се ширила и препричавала.

Била је то Замјеникова жеља, али је неко шапнуо градоначелнику да му упути званичан позив да *учини њосјеџу* главном граду. Народ је одушевљен његовом жељом да стигне у свако мјесто у својој земљи, чак и у најудаљенија села, то код широких народних маса изазива дивљење, па грађани главног града моле да им учини част и пружи прилику да му и они, на једном величанственом скупу, искажу неизмјерну љубав. Надуго и нашироко је препричаван градоначелников позив, а у само једној реченици саопштено да га је Замјеник са задовољством прихватио.

Формиран је одбор за дочек и отпочеле су велике припреме. До Замјеникове званичне посјете остао је још непун мјесец и до тада је требало асфалтом попунити све рупе по улицама, прекречити фасаде свих зграда, украсити излоге радњи најновијим Замјениковим фотографијама, исписати на хиљаде транспарената, увјежбати десетине фолклорних ансамбала и оркестара, сашити униформе за армије пионира, Замјеникових полетараца, набавити опрему за бригаде омладинаца који ће припремити и на Градском стадиону извести слетске вјежбе. Десет угледних књижевника упућено је у један планински хотел да за пет дана сроче писмо захвалности Замјенику што је прихватио позив, а пет њихових колега послано је у једно приморско одмаралиште да за десет дана напишу градоначелников поздравни говор.

Тек на трећем или четвртном састанку одбора за дочек догодио се нечувен инцидент. Један члан, попут оног дјетета из приче о царевом новом одијелу, наивно је упитао:

– Како неко може бити гост у својој кући?

Сви су се окренули према њему и дуго га гледали, не схватајући питање.

– Мислим – замуцао је тај члан одбора за дочек и већ се покајао што је зачачкао тамо гдје није требало – овај, јасно нам је да Замјеник живи и... ради... мислим... руководи... брине о свима нама... у главном граду, па како онда може доћи у посјету сам себи, овај, своје граду?

– То... то је – почеле су да врцају капљице пљувачке из уста и варнице из очију градоначелника који је био и предсједник одбора за дочек – то је... деструктивно питање.

Док су остали чланови размишљали о томе каквим ријечима да оспу најжешћу ватру на онога ко се усудио да коментарише Замјеникову одлуку, да би смирио ситуацију, јер је знао да није вријеме за политичке обрачуне, може се то оставити за касније, секретар Градског комитета рекао је да питање које су управо чули треба схватити као жељу да се изабере најпогодније мјесто за дочек.

Његове мудре ријечи сви прихватише с олакшањем, јер су знали да оштрица идеолошког обрачуна с једним човјеком лако може клизнути и под врат сваког другог.

Централни градски трг, који носи Замјениково име, може примити највише људи, рече предсједник одбора. А скуп ће бити велик, величанственији него иједан до сада. Организовани долазци возовима и аутобусима најављени су из свих крајева земље. Чак ће трг само за њих бити претијесан.

А гдје ће онда стајати житељи главног града? Уосталом, Замјеник њима долази у посјету, а не онима који ће стићи из унутрашњости.

Они ће бити распоређени дуж улица, да са заставицама, цвијећем и танспарентима у рукама, дочекују и поздрављају Замјеника.

Па, гдје ће толики стати? Од Замјеникове резиденције до трга нема више од триста метара.

Ништа ви не разумијете. Зар мислите да ће Замјеник тек тако скокнути од резиденције до трга. Не, драги моји! Посебан тим саобраћајних стручњака разрадио је детаљан план кретања Замјеникове колоне аутомобила. Поћи ће од резиденције, па ће премрежавати цијели град, ићи ће булеварима и сваком широм улицом и послје два сата возње колона ће стићи до централног градског трга. Када се Замјеник с најужом пратњом успне на централну бину, а на помоћнима заузму своја мјеста представници друштвенополитичких организација, државних органа и дипломатског кора, извешће се богат програм. Услиједиће ријечи

добродошлице, па Замјеников говор који се ишчекује с великим интересовањем. Је ли јасно?!

Наравно, свима је било све јасно, само нису схватили како ће се на централном градском тргу, гдје трећину простора заузима велика фонтана, наћи мјеста за неколико бина, више стотина хиљада грађана и за извођење слетских вјежби и умјетничког програма. Али, у процјене оних који су изнад вас не треба сумњати, као што не треба постављати ни питања слична оном што су га малочас чули. Како је само тај дрзник смио упитати, алудирајући на Замјеника, може ли неко бити гост у својој кући?!

Десетак дана пред утврђени датум посјете, све фабрике, предузећа, установе и службе престале су с радом, само су болнице наставиле нормално да функционишу. Радници, студенти, ђаци, пензионери и незапослени добили су канте с кречом, лименке с бијелим лаком, четке, мердевине, метле, крпе, средства за чишћење и дали се на уређење града. Придружили су им се војници, полицајци и ватрогасци. Радило се од раног јутра до касне вечери, а у добро освијетљеним улицама по цијелу ноћ. Кафане, ресторани и хотели затворени су за госте, а њихове кухиње су, од намирница које су војна возила довлачила у огромним количинама, спремале храну за грађане ангажоване на уређењу града. По цијели дан свуда се ширио надражујући мирис јунеће чорбе, свињског паприкаша, печене пилетине и војничког пасуља куваног са сланином и сувим ребрима. Референти за културу у мјесним одборима досјетили су се па су на сваки трг и у сваки парк поставили јаке звучнике с којих је даноноћно трештала музика с циљем да подиже радни морал и подгријава атмосферу пред скорашњи велики народни митинг исказивања привржености и љубави вољеном Замјенику.

Конечно је дошао и тај дан. Прозрачан и сунчан, како су одушевљено говорили репортери на радију и телевизији прије него што се појавило благо мајско сунце. Ведар и насмијан, додавали су, заборављајући да ли говоре о дану или Замјенику који ће *учинити посјету* главном граду и тако *исписати једну од најсвјетлијих страница његове историје*.

На централном градском тргу, украшеном многобројним заставама и окићеном цвијећем, специјалним авионима допремљеним са разних страна свијета, а најегзотичније је изабрано за централну бину, гдје је некаквим посебним сјајем блистала говорница за коју ће стати Замјеник и изговорити, како се већ поуздано знало, *историјске ријечи*, од раног јутра, у два реда с лијеве и два с десне стране, у беспријекорном строју стајали су пионери у нарандастим панталоницама, сукњицама и мајицама. Тек ће

касније многе дјевојчице и дјечаци почети да се врпоље, погледом очајнички тражећи клозете који *пройколом* нису били предвиђени. Нешто доцније на централни плато стигли су омладинци припремљени за слетске вјежбе. Упоредо с доласком организованих колона народа са транспарентима који су информисали одакле долазе и исказивали неизмјерну оданост Замјенику, а надирали су из свих улица, тон-мајстори су испробавали озвучење, да би се затим цијелим тргом и градом, у пријетећим бујицама, разлила музика. На главну и помоћне бине, свечаним кораком, пењали су се званичници.

Све је било спремно, чекао се само Замјеник.

Они који су били на тргу претпостављали су да је његова колона аутомобила већ прокрстарила цијелим градом и сваког часа погледали су на часовнике. Распоред се тачно знао, о њему су грађани информисани.

Баш у тренутку кад се очекивало да се појави Замјеников аутомобил, на централну бину, гдје су већ стајали секретар Градског комитета и градоначелник с најужим градским руководством, одједном се, као да је пао с неба или искочио из звучника, створио његов лични секретар, свима добро познат с телевизијских екрана, и зграбио микрофон.

– Замјеник је прехлађен, па ће се грађанима обратити с балкона своје резиденције – рекао је равнодушним гласом, као да саопштава нешто неважно, свакодневно, без чега се и могло.

Какав је то шок био и каква је послије тих ријечи стрка настала!

– Озвучење! За мном! – грмнуо је градоначелник, скочио са бине и појурио према Замјениковој резиденцији. За њим су трчали тон-мајстори вукући микрофоне и звучнике који су дрдали по асфалу. У стопу су их пратили званичници са главне и помоћних бина. Заставници су, крчећи пут и гурајући копљима све пред собом, настојали да међу првима стигну до резиденције. Придружили су им се и носачи главних транспарената. Ни учесници слетске вјежбе нису имали шта да чекају. Једино су пионери стајали тамо гдје су их поставили, и даље очајнички погледом тражећи клозете, све док се према њима нису обрушиле *широке народне масе* са трга и из околних улица.

Полицајци су радио-везом вијест да Замјеник неће ни излазити из резиденције и да ће се народу обратити са свог балкона брзо пронијели градом. Народ који је чекао дуж улица побацао је цвијеће, заставице и транспаренте и пожурио према центру. Настала је неописива гужва у којој су неки посртали, падали и усправљали се, други преко њих прескакали, а трећи тражили пречице.

Зчас су се загушиле све улице и било је јасно да нико неће стићи до Замјеникове резиденције, али су и даље сви сулудо јурили и ударали у оне пред собом као ослијељена пашчад у зидове.

Градоначелник се некако прогурао под балкон Замјеникове резиденције, дао знак тон-мајсторима да укључе микрофоне и извадио из џепа говор који је код куће, пред огледалом, читао безброј пута, али му се ипак чинио некако туђим, као да га нису писали њему најоданији писци и блиски сарадници.

– Вољени наш Замјениче... – зашкрипало је из звучника с покиданим мембранама. – Ми, грађани главног града, предвођени мудрим руководством на чијем сам челу, пресрећни смо...

Замјеников глас, из вишеструко јачег и бољег озвучења, надјача градоначелников:

– Драги грађани главног града, драги мој народе! Неизмјерно сам радостан што ми се указала прилика да, и поред великих обавеза, посјетим главни град и да... а-пћиха...

Замјенику, чији се горњи дио тијела видио преко заставом прекривене балконске ограде, притрчаше са свих страна с папирним марамицама у рукама.

– А-пћихааа – заори се још једном из моћних звучника.

Два човјека у бијелим мантилима, очито љекари, ухватише Замјеника под руке и уведоше у резиденцију. За њима уђоше остали са балкона и затворише за собом врата.

Неко поче да аплаудира и пљесак се проломи цијелим градом. У таласима је освајао једну по једну улицу и тамо гдје би стигао подизао би с асфалта попадале који су, не стресајући прашину с одјеће, почињали да пљешћу.

Аплауз је одзвањао све до вечерњих часова, када су последње групице улазиле у аутобусе и возове или у своје зграде, остављајући иза себе изгажено цвијеће, поцијепане папирне заставице и поломљене транспаренте.

(Одломак романа *Бронзана рука*)